



مەزەپەم ئىسىمى

مشا سۇرچاق

بۇرۇشلۇك سەيلىنىش كىتابخانىسى
• 小人系列幼儿读物

مەن ياخشى تۇرىدىغان ھايۋانلار

كۆپلىگەن ھايۋانلار

شىنجاڭ ئۇلۇغ باشقۇرغۇچىسى
شىنجاڭ رايون تېخنىكا نەشرىياتى



مەريەم ئىمىن

شائىرىچاق

يۈرۈشلۈك سەيلىر كىتابلىرى

«小诗人» 系列幼儿读物

مەن ياخشى تۇرىدىغان ھايۋانلار

我

喜

欢

的

动

物

شېئار خەلق باش نەشرىياتى
شېئار يېرىم تېخنىكا نەشرىياتى

7

مەن ياخشى كۆرىدىغان ھايۋانلار

ئوماق، ئوماق بالىلار،

بۇ كىتابقا قاراڭلار.

ساقلاپ قالدى سىلەرنى،

نۇرغۇن-نۇرغۇن ھايۋانلار.

بوي قالدۇ سىلەرنىڭ،

بەكمۇ ياخشى دوستۇڭلار.

ئېيتىڭلارچۇ ئىسمىنى،

قېنى چېچەن بولساڭلار.

ئەسسالام، سۆيۈملۈك ئاتا - ئانىلار!

ئالدىراشچىلىق ئىچىدە ئۇتۇۋاتقان ئاتا-ئانىلارغا، پەرۋىشكە موھتاج ئوماق كىچىك دوستلارغا ئازدۇر-كۆپتۈر ياردىمى بولار دېگەن ئۈمىدتە، قۇرۇلمىسى ئىخچام، ئاسان ئەستە قالدىغان، مەزمۇنى يىغىنچاق، سەيىي بالىلارغا تولمۇ ماس كېلىدىغان شېئىر-قوشاقتىن پايدىلىنىپ «شائىرچاق» نامىدىكى سەيىيلەر يۇرۇشلۇك كىتابلارنى تەييارلىدىم. بۇ كىتابلار ئاتا-ئانىلارغا، سۆيۈملۈك كىچىك دوستلارغا كىچىككەنەپ بېرەلسە، ئۆزۈمنى تولمۇ بەختلىك ھېس قىلغان بولاتتىم.

«مەن ياخشى كۆرىدىغان ھايۋانلار» ناملىق بۇ قىسىمدا، بالىلار بەزى ھايۋانلار بىلەن تونۇ-شۇپ چىقىدۇ ھەم ئۇلارنىڭ خۇسۇسىيەتلىرىنى ئىگىلىۋالالايدۇ. ئاددىي شېئىرلارنىڭ بالىلارنىڭ تىلى بالدۇر چىقىشتا، راۋان سۆزلەشتە ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ.





مۇندەر بىجە

- 24 تايپاقلار
- 25 ئېشىكىنى مىنىڭلار
- 26 تۇلكە
- 27 بۆرە
- 28 كۆپۈكلەر
- 29 كىگۈرۈ
- 30 يولۇسقا سوئال
- 31 يىلپىز
- 32 «ئىسىر مەن»
- 33 يىلپاق
- 34 ئاشپاقا
- 35 موشۇكتىن بىق
- 36 ئىپىق بالىسى
- 37 تالاشمىن بالامنى
- 38 تۇرانگۇتان
- 39 مايمۇنەك بالە
- 40 بۈركۈت بولغۇم
- 41 يىڭىۋىنلار
- 42 تۇھۇشقا قاراڭلار
- 43 يالغۇز تۇرنا
- 44 تەمسايەتنى قورقۇمەن
- 45 ماڭالمايدۇ لەھەڭلەر
- 46 «تەكە بىۋر تۈز» ئەمەسمەن...

- 2 يۈمۈلۈە
- 3 ئۈمۈپۈك
- 4 پەسەل نەرسىسى
- 5 كىيىنەك
- 6 باقىچاق
- 7 چاشقان
- 8 ئوشقانچاق
- 9 موشۇكۇم
- 10 قارلنچاق
- 11 ئەقىللىك كەپتەر
- 12 خور بىزم
- 13 تۈرەمكە سوئال
- 14 يىلغىلار
- 15 يىلان
- 16 كىرپە
- 17 تىپىنچاق
- 18 قورنىچاق
- 19 تۆپكە قىز
- 20 كىيىكلەر
- 21 زىراپە
- 22 كالا ئانا
- 23 تۆگە



پۈمۈلە

چۈمۈلە

蚂蚁
mǎ yǐ

ant

كچىككىنە چۈمۈلە،
توختىماستىن ئۆمۈلەر.
ئۆزىدىن چوڭ گۈرۈچنى،
قانداق قىلىپ كۆتۈرەر؟

قاتارلىشىپ ياندىشىپ،
ئۆي كۆچۈپتۇ چۈمۈلە.
پۈۋلەپ قويسا توپىنى،
ئۆۋىلىرى كۆمۈلە.

ئۆۋىلىرى كۆمۈلسە،
نەگە بېرىپ تۈگۈلە؟
يەنە ئۇۋا ياساپتۇ،
بەك ئىشچانكەن چۈمۈلە.

● چۈمۈلە نېمە يەيدۇ؟
● سىز چۈمۈلنى تۇتۇپ
● باققانمۇ؟

● چۈمۈللىر قاتارلىشىپ
● نەگە ماڭىدۇ؟

2



ئۆمۈچۈك



ئۆمۈچۈك

蜘蛛
zhī zhū

spider

چۆرگۈلەپ يۈرۈپ ئۆمۈچۈك،
تور توقۇپتۇ كۆرگىنە.
ئۆمۈچۈكنىڭ تورىغا،
چۈشۈپ قاپتۇ پەرۋانە.

ئۆمۈچۈكنىڭ پۇتلىرى،
قانچە ئىكەن دېگىنە؟
سەن ئەقىللىك بالىغۇ،
ساناپ - ساناپ بىلگىنە!



3

- سىزنىڭچە ئۆمۈچۈك زىيانداشمۇ، نېمە ئۈچۈن؟
- ئۆمۈچۈكنىڭ نەچچە پۇتى بار؟
- ئۆمۈچۈكنىڭ تور توقۇغۇدىكىنى كۆرگەنمىدىڭىز؟

ھەسەل ھەرىسى



گۈلەمىزنى يېگەچكە،
ھەسەلنىڭ تاتلىق.
دوست بولايلى كەلگىنە،
چاقمىغىن ئاچچىق.
چوڭ بولغاندا مەن باقاي،
ھەسەل ھەرىسى.
ھەسەلنىڭدىن يەپ باقسۇن،
دوستلار ھەممىسى.



● ھەسەل ھەرىسى نېمە
يەيدۇ؟
● ھەسەل ھەرىسى ئادەملەر-
نى چاقامدۇ؟
● ھەسەل ھەرىسىنىڭ ھە-
سلى قانداق پەيدا بولغان؟

4

ھەسەل ھەرىسى

蜜蜂
mì fēng

honey

كېپىنەك

蝴蝶
hú dié

butterfly

كېپىنەك

ئۇچۇپ كېلىپ باغلارغا،
گۈلگە قوندى كېپىنەك.
گۈللەر بىلەن بەسلىشىپ،
كىيىۋاپتۇ ئۇ كۆڭلەك.

ئاپام دەيدۇ ھەردائىم،
كېپىنەكتەك قىزىم سىز.
كېپىنەكلەر دوست قىلار،
ئەتلەس كۆڭلەك كىيىشىڭىز.



- كېپىنەكلەر نېمىشقا گۈلگە قونىدۇ؟
- سىز كېپىنەك تۇتۇپ باققانىمۇ؟
- قىزچاقلارنى نېمىشقا كېپىنەك-كە ئوخشىتىمىز؟



پاقچاق



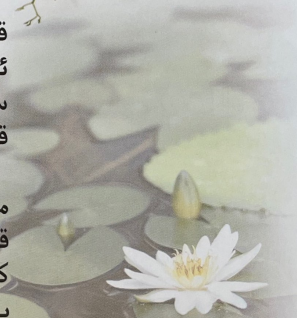
پاقا

青蛙
qīng wā

frog

قۇرۇقلۇقتا ماڭسىز،
ئالچىپار پاقچاق.
سۇ ئۈزىسىز بەھۇزۇر،
قولڭىزدا يوق پالاق؟

مېنى ھەيران قالدۇرۇپ،
قۇيرۇق تاشلار قۇمچاق.
كۈركۈر قىلىپ بىر دەمدە،
بولۇپ قاپتۇ پاقچاق.



6



پاقا قانداق ئاۋاز چىقىرىدۇ؟

پاقا بالىسىنىڭ ئىسمى نېمە؟

پاقىنىڭ نەچچە پۈتى بار؟

چاشقان

老鼠
lǎo shǔ

mouse



تۆشۈك ئېچىپ بۇلۇڭدىن،
مۆكۈپ ياتار چاشقانلار.
ئەپ قاچىدۇ ئاش-ناننى،
ئۇخلاپ قالسا ئىنسانلار.

مۈشۈك باتۇر ھەر دائىم،
چاشقانغا ئوت ئاچىدۇ.
كۆرۈپ قالسا مۈشۈكنى،
چاشقان بەدەر قاچىدۇ.



چاشقان نېمە ئۈچۈن
مۈشۈكتىن قورقىدۇ؟
چاشقان زىيانداشمۇ؟
ئۆيىڭىزدە چاشقان بەيدا
بولۇپ قالسا قانداق قىلىسىز؟

7

توشقانچاق

ئاپئاق-ئاپئاق توشقانچاق،
يېنىمغا كەپ باق.
سەۋزە، تۇرۇپ بېرىمەن،
قولۇمدىن يەپ باق.

ئاداشلىرىم ھالىڭنى،
سورايدۇ ھەر ۋاق.
نېمىشقا بەك قورقسەن؟
ماڭا بىر دەپ باق!

بىلىۋالغىن دوستلىرىم،
ساڭا بەك ئامراق.
كەلگىن بىللە ئويناپلى،
قورقمىغىن ئۇنداق.

توشقان

兔子
tù zi

rabbit

8

- توشقان بالسىنىڭ
- ئىسمى نېمە؟
- توشقاننى سىلاپ
- باقالامسىز؟
- توشقان نېمە يەيدۇ؟



مۈشۈكۈم



مۈشۈك

猫
māo

cat



مىياڭ-مىياڭ مۈشۈكۈم،
ساڭا ئامراق ھەممىمىز.
تەرتىڭنى كۆمسەن،
يەرنى كولاپ بەكمۇ تېز.

دەرەخلەرگە ئېسىلىپ،
تاتىلايسەن گاهىدا.
كۆرۈپ قالساڭ چاشقانى،
بوش قويمىيسەن زادىلا.



۹

9

● مۈشۈك بالىسىنىڭ ئىسمى نېمە؟
● مۈشۈك بىلەن بولۇشنىڭ رەسمىدىن ئۇلارنى پەرقلەندۈرە- لەمسىز؟

قارلىغاچ



چاڭگا، ئۇۋا

窝

wō

nest



ۋىچىر-ۋىچىر قارلىغاچ،
ئىشكىڭنى ئاچ - ئاچ.
سەل كەلگۈچە بالاڭغا،
تۇرۇپ تۇراي قارىغاچ.

كەپسىز بالىلار كېلىپتۇ،
ئاڭلىدىڭمۇ قارلىغاچ.
چۇۋۇۋەتمىسۇن ئۇۋاڭنى،
بالاڭ بىلەن چاپسان قاچ.

قارلىغاچ

燕子

yàn zi

swallow



10

- قارلىغاچنى كۆرگەنمۇ - سىز؟ ئۇنىڭ قانچە پۇتى بار؟
- سىز نۇرغان يەردە قارلىغاچ ئۇۋىسى بارمۇ؟
- قارلىغاچ بالىسىغا يېمەك-ئىچمەكلەرنى قانداق يېگۈزىدىكەن؟

كەپتەر

鸽子
gē zi

pigeon



كەپتەرنىڭ

كەپتەر

قانداق تاپتىڭ كاتەكنى،
ئەقىللىك كەپتەر.
ئۆگىنەيچۇ سېنىڭدىن،
ماڭمۇ دەپ بەر.



خەت توشۇپسەن يىراققا،
راستمۇ بۇ كەپتەر؟
دوستلىرىمغا خەت يازدىم،
ئۆزىڭلا بەر.



11

كەپتەرنىڭ بالىسىنى نېمە دەيمىز؟
سز كەپتەرگە دان بېرىپ باققانىمۇ، ئۇ قانداق دانلارنى يەيدۇ؟

خوراز

公鸡
gōng jī

rooster

خورازىم

قۇ-قۇ قۇق خورازىم،
سەن قۇياشنىڭ ئەلچىسى.
ئۇنتۇماستىن چىللايسەن،
بولۇپ سەھەر كۇيچىسى.



چۈجە

雏鸡
chú jī

chickling

ھاكاۋۇرلۇق قىلمىغىن،
تاجىم بار دەپ بېشىمدا.
چوققۇۋەرسەڭ بارمايدۇ،
ھېچكىم سېنىڭ قېشىڭغا.



12



مېكىيان

母鸡
mǔ jī

chook

- خورازنى كۆرۈپ باققانمۇ؟
- سىز، ئۇ قانداق چاغدا چىللايدۇ؟
- توخۇ چۈجە تۇغامدۇ ياكى؟
- كى تۇخۇم تۇغامدۇ؟
- توخۇلار نەچچە پۇتلۇق؟



ئۆردەككە سوئال

ئۆردەك

鸭子
yā zi

duck

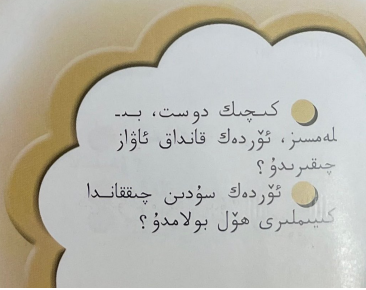


ئۆردەك كىمىدىن ئۆگەندىك،
دەريادا سۇ ئۈزۈشنى؟
بالىلىرىڭ بىلەمدۇ،
سەندەك سۇغا مۆكۈشنى؟



سۇدىن چىقساڭ كىيىمىڭ،
قۇپقۇرۇقلا تۇرۇپتۇ.
قارا، مەنمۇ ئۈزۈمەن،
پالقىم يوق تۇرۇپمۇ.

13



كىچىك دوست، بى-
لەمسىز، ئۆردەك قانداق ئاۋاز
چىقىرىدۇ؟
ئۆردەك سۇدىن چىققاندا
كىيىملىرى ھۆل بولامدۇ؟

بېلىقلار

پىلتىك-پىلتىك بېلىقلار،
ئاغزىڭلارنى ئېچىڭلار!
سىلەرگە يەم ئەكەلدىم،
تالاشماستىن ئېلىڭلار.



مېنىڭ ئالتۇن بېلىقىم،
تۇغدى نۇرغۇن بېلىجان.
بېلىجانغا يەم بەرسۇن،
ئالتۇن بېلىق ئانجان.



بېلىق

鱼
yú

fish

14

بېلىقنىڭ بالىسى نېمىدەپ
ئاتىلىدۇ؟

بېلىقلار نېمە يەيدۇ؟

بېلىقلارغا يەم بېرەلمەستىز؟

يىلان

蛇
shé

snake, serpent



يىلان



يالغان يىلان ياسىدىم ،
دوستلىرىمنى قورقۇتۇپ .
راست يىلاننى ئۇچرىتىپ ،
كەتتىم بەكمۇ ھودۇقۇپ .

يىلان دېگەن زەھەرلىك ،
ئۆمىلەيدۇ بەكمۇ تېز .
ئارغامچىدەك يۆگىشىپ ،
كېلىپ قالسا تۇيمايسىز .



13

- يىلان قانداق جايدا
ياشايدۇ ؟
- يىلاننىڭ پۇتى بارمۇ ؟
- يىلاندىن قورقۇمسىز ؟

كۈرپە



كۈرپىنىڭ بەدەنلىرى،
سانجاق-سانجاق تىكەنلىك.
سانجۇشۇلپ مېۋىنى،
ئېلىپ ماڭار بەك ئەپلىك.

دۈشمىنى كۆرگەندە،
تۈگىلىدۇ توپ بولۇپ.
ياۋۇز بۆرە قالىدۇ،
ئاغزى-بۇرنى قان بولۇپ.

● بۆرە كۈرپىنى كۆرۈپ
«ھام» دەپلا ئېيتىلغاندى، ئاغ-
زى-بۇرنى قان بولۇپ كەتتى،
نېمە ئۈچۈن؟
● كۈرپە بالىلىرىغا مېۋىلەرنى
قانداق ئېلىپ بارىدۇ؟

16



كۈرپە

刺猬

cì wèi

hedgehog



تېيىنچاق

كچىككىنە تېيىنچاق،
مەنچىلىكمۇ يوق.
ياسىۋاپتۇ ئۆزىگە،
سۈپۈرگە قۇيرۇق.

ئەسقىتپتۇ ئۆزىگە،
بۇ ئۇزۇن قۇيرۇق.
يىقىلىپ كەتسە دەرەختىن،
قىلچە قورقۇش يوق.



تېيىن
松鼠
sōng shǔ
squirrel



17

● سىز تېيىنچاقنى
كۆرۈپ باققانمۇ؟
● ئۇنىڭ كىيىمى قانداق
رەڭ؟
● تېيىننىڭ قۇيرۇقى
نېمىگە ئوخشايدىكەن؟

قوز پىچاق

قوزچىقىم بار مېنىڭ،
بىرى قارا، بىرى ئاق.
ئۇلار بىلەن ئوينىمەن،
ئاداش بولۇپ بەك ئىناق.



قوي

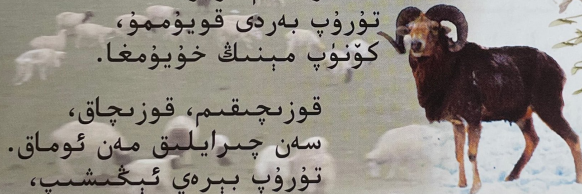
羊

yáng

sheep

قوزا بولۇپ بىر كۈنى،
مىنىۋالدىم قويۇمغا.

تۈرۈپ بەردى قويۇمۇ،
كۆنۈپ مېنىڭ خۇيۇمغا.



قوزچىقىم، قوزچاق،
سەن چىرايلىق مەن ئوماق.
تۈرۈپ بېرەي ئېگىشىپ،
سەنمۇ مېنى مىنىپ باق.

شەھەردىكى دوستلىرىم،

قوزچاقنى بىلەرمۇ؟

تەكلىپ قىلسا «ئويىگە»،

مېھمان بولۇپ كېلەرمۇ؟

● كىچىك دوست، قويدىن

قوز قۇمسىز؟

● قوزچاق بىلەن پاققان

ئوخشاشمۇ؟

● قوي نېمە يەيدۇ؟

18





ئۆچكە قىز

تاقلاپ-سەكرەپ ئوينىسام،
«ئۆچكەم» دەيدۇ داداممۇ.
«سەكرىسە سەت بولىدۇ» -
دەيدۇ جېنىم ئاپاممۇ.

ئۆچكە

山羊
shān yáng

goat

«ئوغلاق قىزىم» دەپ مېنى،
ئەركىلىتەر موماممۇ.
چىقالمايمەن تاغلارغا،
مەن ئوغلاقتەك بولساممۇ.



19

● ئۆچكىنىڭ نەچچە
مۈڭگۈزى بار ؟
● ئوغلاقنىڭ مۈڭگۈزى بارمۇ ؟
● ئۆچكە نېمە يەيدۇ ؟

كېيىكلەر

بۇغا
鹿
lù
deer

كېيىكلىرىم، كېيىكلەر،
سەكرەپ-سەكرەپ ئوينايدۇ.
يۇمران ئوت-چۆپ كۆرسىلا،
زادى يېمەي قويمايدۇ.

قوڭۇر رەڭدە «چاپنى»
بەك چىرايلىق كۆزى بار.
قاراشلىرى مەنىلىك،
بىزگە چوقۇم سۆزى بار.



سەز كېيىكىنى كۆرۈپ
باققانمۇ؟

كېيىك نېمە بەيدۇ؟
ئۇيىڭىزدە كىمىنىڭ كۆزى
كېيىكىنىڭكىگە ئوخشايدۇ؟



زىراپە

ئەي زىراپە-زىراپە،
يۇرتۇڭ قەيەر دەپ باقە؟
ئاداش-ئاداش بولايلى،
يېنىمغا بىر كەپ باقە!

ئالچىپار تونۇڭ بار،
خويمۇ ئېگىز بويۇڭ بار.
دەپ بەرگىنە سەن ماڭا،
زادى قانداق خۇيۇڭ بار؟

زىراپە

长颈鹿
cháng jǐng lù

giraffe

21

سز زىراپىنى قەيەردە
كۆرگەن؟
زىراپىنىڭ «يۇرتى»
قەيەر؟
زىراپە نېمە يەيدۇ؟



كالا ئانا



كۆپ يېگەنلەرنى،
دېمىگىن «كالا».
كالا بەك سېخىي،
بىلەمسەن بالا.



سۈت بېرىپ باققان،
بالاڭ كۆپ كالا.
سەن جىق موزايلىق،
بىر ئۇلۇغ ئانا.



كالا

牛
niú

cattel,cow

سوسكامغا ئازراق،
سۈت بېرە كالا.
شۇلاردەك ساڭا،
بولاي مەن بالا.



22

● سىز سۈت ئىچىشكە
ئامراقمۇ، ئۇنداقتا ئاشۇ سۈت -
قېتىقلار نەدىن كېلىدۇ؟
● كالا نېمە يەيدۇ؟
● كالنىڭ بالىسىنىڭ
ئىسمىنى ئېيتىپ بېرەلمەمسىز؟



تۆگە

«چۆل كېمىسى» ئاتالغان،
تۆگە دېگەن جانئۇار.
قاراپ باقاي سەپسىلىپ،
دۈمبىسىدە نېمە بار؟

تۆگە

骆驼
luò tuó

camel

«بوتىلاق» كەن بالىسى،
يوقكەن رەئىگى ئالىسى.
سۇ ئىچمەيمۇ نەچچە كۈن،
چىدايدىكەن ھەممىسى.



- سىز تۆگىنى كۆرۈپ باققانمۇ؟
- تۆگىلەرنىڭ دۈمبىسىدە نېمە بار؟
- «بوتىلاق» دېگەن نېمە؟
- تۆگە نېمە يەيدۇ؟

تايچاقلار



بىز شەھەرلىك بالىلار،
شەھەردە يوق دالىلار.
ئېتىز-ئېرىق ھەم ئۆستەڭ،
يوقتۇر قوي، ئات، كالىلار.

تاقراقلاپ چاپاركەن،
بەكمۇ ئوماق ئاق تايچاق.
زەپ شادلاندى تايچاقلار،
دەريالاردا سۇغارساق.

راست ئېتىمىز بولمىغاچ،
ياغاچ ئاتقا منىمىز.
بىزمۇ ئەرگىن تايچاقتەك،
قاچان چېپىپ، كۆلىمىز؟

● ئات نېمە يەيدۇ؟
● سىزنىڭ ئاتقا مىنگۈڭىز
كېلەمدۇ؟
● ئاتنىڭ بالىسىنى نېمىدەپ
ئاتايىمىز؟



ئات

马

mǎ

horse

24



ئېشەك

毛驴
máo lǔ

donkey



ئېشەك

ئېشەكنى سېتىڭلار

شەھەردىكى ئاداشلار،
يېزىمىزغا كېلىڭلار.
ئېشىكىم بار بەك ياۋاش،
كېلىپ مىنىپ بېقىڭلار.

ھاڭراپ كەتسە ئېشىكىم،
ھەرگىز قاراپ تۇرمايمەن.
يەم بېرىمەن ياكى ئوت،
زادى تىللاپ ئۇرمايمەن.

دېھقانلارغا يار - يۈلەك،
شۇ ئېشىكىم ئەمەسمۇ.
كىچىككىنە تەخىيى،
يار - يۈلىكىم ئەمەسمۇ!

25

● سىز ئېشەكنى كۆرۈپ
باققانمۇ، ئېشەكنىڭ نېمە يەي-
دىغانلىقىنى ئېيتىپ بېرەلمەيسىز؟
● ئېشەكنىڭ بالىسىنىڭ
ئىسمى نېمە؟

تۈلكە



تۈلكە دېگەن ھېلىگەر،
توختماستىن ھىجىيىپ،
ئالداپ يەيدۇ چۈجىنى،
مېكىياندەك ياسىنىپ.

چۈجە، بۆجەن، ئۆردەكمۇ،
ئالدىنىپتۇ تۈلكىگە.
بەغباش بولسا كىم ئەگەر،
قالار ھەسرەت-كۈلكىگە.



تۈلكە توغۇرلۇق يەنە
نېمىلەرنى بىلىسىز؟
تۈلكىنىڭ قۇيرۇقى
بارمىكەن؟

26

تۈلكە

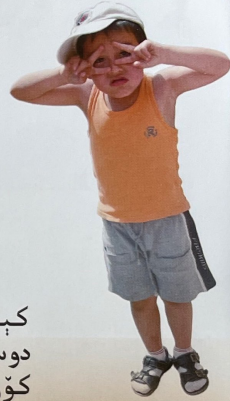
狐狸
hú li

fox



بۆرە

بۆرە دېگەن بەك يامان،
ھايۋانلارنىڭ ئىچىدە.
ئوتتىن قورقار ئەمما ئۇ،
تۇن قاراڭغۇ كېچىدە.



بۆرە

狼

láng

wolf



يېسەم دەيدۇ ھەمىشە،
توخۇ، توشقان، قوي-كالا.
گۆشخور بولغاچ قويمايدۇ،
ئۇچرىغاننى ھېچ ئالا.

كېچىلىرى ھۇۋلايدۇ،
دوستلىرىنى توۋلايدۇ.
كۆرۈپ قالسا بىرەر قوي،
يەۋەتمىسە قويمايدۇ.



27

- بۆرە ئوت-چۆپ يەمدۇ
- ياكى گۆش يەمدۇ؟
- بۆرە نېمىدىن قورقۇدۇ؟
- بۆرە ھەقىقەتە قانداق
- ھېكايەلەرنى بىلىسىز؟



ئىت

狗
gǒu

dog



كۆپۈنچىلىك

« ئاپا قاراڭ ئادەملەر،
ئىت باقىدۇ نېمىشقا؟
ئىتنى بالا قىپتىغۇ،
ھەيران قالدىم بۇ ئىشقا!»

« ھاۋشىغىنى كۈچۈكنىڭ،
كەپ قىلغىنى، كۈلگىنى،
ئادەملەرنى دوست بىلىپ،
«سالام» قىلىپ ئۆتكىنى.»

كوچىلاردا، باغچىدا،
بەكمۇ كۆپكەن كۈچۈكلەر .
ھاۋ! - ھاۋ! قىلىپ ھاۋشىسا،
قورقۇپ كەتتۇق كىچىكلەر.»

ھايۋانلارمۇ بىزلەردەك،
دوستنى ئەلا بىلىدۇ.
كۆيۈنسەكلا ئۇلارغا،
ئۇمۇ دوستلۇق قىلىدۇ.»



كۈچۈكتىن قورقۇمسىز؟
ئۇنىڭ ئايسىنىڭ ئىسمى-
نى بىلەمسىز؟
ئۇلار نېمە يېيىشنى
ياخشى كۆرىدۇ؟

28

كېنگۈرۈ

كېنگۈرۈ، ئەي كېنگۈرۈ،
ئويۇك قېنى كېنگۈرۈ؟
خالتاڭ قۇرۇق تۇرىدۇ،
بالاڭ قېنى كېنگۈرۈ؟

ئىككى بالاڭ تالادا،
ئۇرۇشۇپتۇ كېنگۈرۈ.
ئاپام مېنىڭ دېيىشىپ،
تالىشىپتۇ كېنگۈرۈ.

قوشماق بالاڭ بار ئىكەن،
قايسى ئوغۇل؟ قايسى قىز؟
بىلىۋالاي ئىسمىنى،
دەپ بەرگىنە ماڭا تېز.

كېنگۈرۈ

袋鼠
dài shǔ

kangaroo



29



- كېنگۈرۈنى كۆرۈپ باقتىڭىزمۇ؟
- كېنگۈرۈنىڭ ئۆيى قەيەردىكەن؟
- ئۇ بالىنى قانداق باقىدۇ؟

بولۇۋاسقا سوئال

بولۇۋاس

老虎
lǎo hǔ

tiger



تاغدا ئىدى ئويىڭىز،
يامان ئىدى خويىڭىز.
كېلىپ قاپسىز باغچىغا،
بولدىمۇ يا «تويىڭىز»؟

تايچاقلارغا مىنگەندەك،
مىنىپ باقسام بولمامدۇ؟
ياكى يامان خويىڭىز،
دوست بولۇشقا قويمامدۇ؟

● بولۇۋاسقا مىنگىلى
بولامدۇ، نېمە ئۈچۈن؟
● بولۇۋاس بىلەن مۈشۈك-
نىڭ پەرقى قەيەردە؟

30



قاپلان، يىلپىز

豹子

bào zǐ

panther



يىلپىز

يۈگۈرۈشكە بەك ماھر،
يىلپىز دېگەن جانۋار.
ھايۋانلارنىڭ ئىچىدە،
«ماھر ئوۋچى» سانىلار.

ساغلام ۆسۈپ مېنىڭمۇ،
شۇنداق باتۇر بولغۇم بار.
يۈگۈرۈشتە ئارقامدا،
يىلپىزنىمۇ قويغۇم بار.



31

● سىز يىلپىزنى كۆرۈپ با؟
قانۇ، تېرىسى قانداق ئىكەن؟
● يىلپىز بەك تېز يۈگۈرەيدۇ.
سىز مۇ چېنىقىپ يىلپىزدەك يۈگۈ-
رۈشكە جۈرئەت قىلالامسىز؟



شر، ئارسلان

狮子
shī zi

lion



«شر مەن»



جىمى ئالەم ئىچىدە،
ھايۋانلارنىڭ شاھىمەن.
بويسۇنمىغان بەغباشنى،
يەپ سالىمەن گاهىمەن.

ماڭا ھېچبىر جانىۋار،
تەڭ كېلەلمەس زادىلا.
ھەممە دەر-دەر تىترىشەر،
سايەمنى بىر كۆرسىلا.

● شر بالىسىنىڭ ئىسمى
نېمە؟

● شر قانداق ھايۋانلارنى
ئوۋلايدۇ؟

32





شىر، ئارسلان

狮子
shī zi

lion



«شىر مەن»

جىمى ئالەم ئىچىدە،
ھايۋانلارنىڭ شاھىمەن.
بويىسۇنمىغان بەغباشنى،
يەپ سالىمەن گاھىمەن.

ماڭا ھېچبىر جانئۇر،
تەڭ كېلەلمەس زادىلا.
ھەممە دىر-دىر تىترىشەر،
سايەمنى بىر كۆرسىلا.

شىر بالىسىنىڭ ئىسمى
نېمە؟

شىر قانداق ھايۋانلارنى
ئوۋلايدۇ؟

32



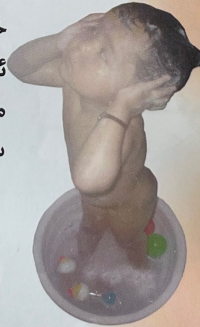


پىلىپاق



ئۇزۇن بۇرۇن ئەي پىلىپاق،
خارتومۇڭ بەكمۇ ئوماق.
ھەۋەسلىنىپ قارايمەن،
ئوغۇلمۇ سەن يا قىزچاق؟

خارتومىدا سۇ پۈركۈپ،
ئاپاڭ يۇيىدۇ ھەرۋاق.
مېنىمۇ يۇيۇپ قويسۇن،
سەن ئاپاڭغا بىردەپ باق.



پىل

象

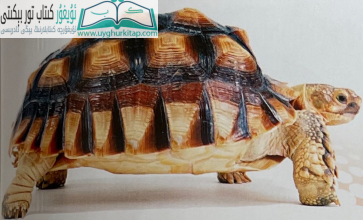
xiàng

elephant



33

● «خارتوم» دېگەن نېمە،
ئۇنىڭ قانداق رولى بار؟
● پىل بالىسىنى قانداق
يۇيىدۇ؟



تاشپاقا

تاشپاقا

乌龟

wū guī

chanticler



ئويۇن قىلىپ ئوينىدۇق،
تاشپاقىدەك مېڭىشنى.
بىلەلمىدۇق دۈمبىگە،
قانداق قاسراق تېڭىشنى؟

بىلمەمدىكىن تاشپاقا،
تايچاقلاردەك چېپىشنى؟
ئۆگەندىكىن كىملەردىن،
قاتتىق كىيىم كىيىشنى؟



● تاشپاقا قانداق يەردە
ياشايدۇ؟

● تاشپاقىنى نېمىشقا ئۆمۈر
چولپىنى دەيمىز؟

مۈشۈكئېيىق

بىز بىلەر بەك ئامراق،
مۈشۈكئېيىققا.
ئۇنىڭ بىلەن دومىلاپ،
موللاق ئېتىشقا.

مۈشۈكئېيىق

熊 猫
xióng māo

panda

قوشامسىلەر مۈشۈكئېيىق،
بىزنى ئويناشقا.
ئامراق بەكمۇ ھەممىمىز،
سېنى سىلاشقا.

● مۈشۈكئېيىق ئوت-چۆپ
يەمدۇ ياكى گۆشۈمۇ؟
● نېمىشقا بارلىق كىچىك
دوستلار مۈشۈكئېيىقنى ياخشى
كۆرىدۇ؟

35

ئېيىق بالىسى



ئېيىق دېگەن بەك يوغان،
باغچىمىزغا كېلەرمۇ؟
بالىسىنى بىزلەرگە،
ئوينىغىلى بېرەرمۇ؟

قورچاق بىلەن ئوينىدۇق،
كەلمەي قويدى ئېيىقجان.
كەلسە دوست بوپ باقاتتۇق،
بېرىپ گۆش ھەم بېلىجان.

قوڭۇر ئېيىق

棕熊

zōng xióng

bear



● سىز ئېيىقنى كۆرگەنمۇ؟
● ئېيىق نېمە يەيدۇ؟
● ئويۇنچۇق ئېيىقىڭىز
● راست ئېيىققا ئوخشامدىكەن؟

36

تالاشمىغىن بالامنى

ئاق ئېيىق (شېمالىي قۇتۇپ ئېيىقى)

北极熊 白熊
běi jí xióng bái xióng

polar bear

ئاق ئېيىق، ئاپئاق ئېيىق،
قورقۇتمىغىن مېنى سەن.
سېنىڭ بالاك ئىكەمسەن،
قولۇمدىكى بىلەمسەن.

ئامراق بولغاچ مەن ساڭا،
ياسىۋالدىم بالانى.
تالاشمىغىن مېنىڭدىن،
بۇنداق ئوماق قورچاقنى.

مېنىڭ «بالام» سېنىڭدەك،
سۇ ئۈزۈشنى بىلمەيدۇ.
سەن ياشىغان جايلارغا،
بېرىپ قالسا توغلايدۇ.



37

- ئاق ئېيىق نەدە ياشايدۇ؟
- ئۇ نېمە يەيدۇ؟
- ئاق ئېيىق سۇ ئۈزۈشنى بىلمەمدۇ؟

ئورانگۇتان

猩猩
xīng xīng

orangutang



ئورانگۇتان

ئورانگۇتان ئەپتىڭدىن،
قورقۇپ كەتتىم ئەجەبمۇ.
مېنى شۇنداق ئوخشتىپ،
دوربۇتتىڭ ئەجەبمۇ.

ئورانگۇتان دەپ باقە،
ئەقىللىك سەن نېمىشقا؟
مەن يىغلىسام تەڭ يىغلاپ،
تەڭ كۈلسەن نېمىشقا؟



- ئورانگۇتان گەپ قىلالامدۇ؟
- سىزنىڭچە ئورانگۇتاننىڭ تۇرقى قورقۇنچلۇقمۇ؟
- ئورانگۇتان نېمە يەيدۇ؟

مايمۇندەك بالا

بولۇپ قاپتۇ ئېلزاتجان،
مايمۇندەك بالا.
يۈرگەچكە ئۇ دائىملا،
تالامۇ تالا.

چىقىۋاپتۇ دەرەخقە،
ۋاي ئاللا توۋا!
جىم تۇرالماي بىردەممۇ،
مايمۇنى دورا.

يىقىلىپتۇ دەرەختىن،
بىر كۈنى قارا.
تۇرالماپتۇ دەرەختە،
مايمۇندەك ئۇدا.



مايمۇن

猴子

hóu zi

monkey



39

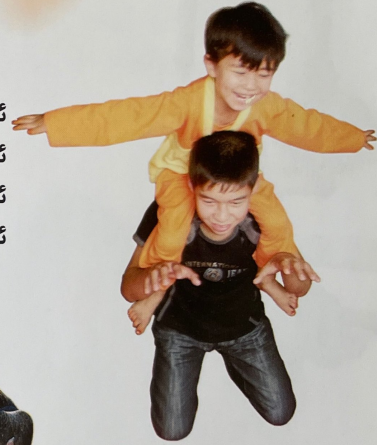
- سىز مايمۇنى كۆرگەنمۇ؟
- مايمۇنلار نېمە يەيدۇ؟
- دەرەخلەرگە يامشىش توغرىمۇ،
نېمە ئۇچۇن؟

بۈركۈت بولدۇم



ئاكام مېنى ئوينىتىپ،
ئېلىۋالدى بويىنغا.
ئۇچۇپ باقاي دېسەم مەن،
ئېلىپ چىقتى ھويلىغا.

بۈركۈتنىڭ قانتىدەك،
قوللىرىمنى كېرىدىم.
ئاكام يۈگۈرۈپ ھارغاندۇ،
مەن ئويۇنغا قانمىدىم.



بۈركۈت

雕

dīāo

vulture

● بۈركۈت نېمە ئۈچۈن
ئۇچالايدۇ، ئادەملەر چۇ؟
● بۈركۈت نېمىلەرنى
تۇتۇپ يەيدۇ؟

40

پىنگۋىنلار ...



پىنگۋىنلار ئىرغاڭلاپ،
قاتار - قاتار مېڭىشار.
قارالڭ، تەتە بوۋاقلنىڭ،
مېڭىشىغا ئوخشىشار.

پىنگۋىن

企鹅

qī é

penguin



پىنگۋىننىڭ ئىرغاڭلاپ،
ماڭدۇق بىزمۇ قاتارلاپ.
ماخسام تەمتىم، تەتەلەپ،
ئانام سۆيەر باغاشلاپ.



پىنگۋىنلار ئويۇڭلار،
بەكمۇ سوغۇق ئىكەنغۇ؟
ئەنسىرەيمەن بالاڭلار،
توڭلاپ ئاغرىپ قالارمۇ؟

41

- سىز پىنگۋىننى كۆرگەنمۇ؟
- پىنگۋىنلار نەدە ياشايدۇ؟
- پىنگۋىنلار قانداق ما-
ڭىدۇ، ئۇچالامدۇ؟

تۆگىقۇشقا قاراڭلار

ئەجەب قىزىق مېڭىپتۇ،
تۆگىقۇشقا قاراڭلار.
مەنمۇ كېلىپ دورىدىم،
سىلەرمۇ ھەم دوراڭلار.

تۆگىقۇشنىڭ كەينىدىن،
قاتارلىشىپ ماڭايلى.
تۆگىقۇشقا مىنگىشىپ،
بىزمۇ «ئۇچۇپ» باقايلى.



تۆگىقۇش

鸵鸟
tuó niǎo

ostrich



42

تۆگىقۇش ئۇچالامدۇ؟
ئۇنىڭ نەچچە پۇتى بار؟
سىزنىڭچە تۆگىقۇشنىڭ
مېڭىشى قىزىقارلىقمۇ؟

يالغۇز تۇرنا



يالغۇز قاپسەن تۇرنىجان،
نەدە قويدۇڭ دوستۇڭنى؟
ئاشۇ نازۇك پۇتلىرىڭ،
كۆتۈرەمدۇ بەستىڭنى؟

دوستلىرىڭدەك يىراققا،
بىلىمىڭمۇ ئۇچۇشنى؟
نىچۇن جاۋاب بەرمەيسەن،
ياقتۇرمامسەن كۆچۈشنى؟

دوست بولايلى ئىككىمىز،
جېنىم تۇرنا كەلگىنە.
تۇتۇپ باقاي پەم بىلەن،
«قوللىرىڭنى» بەرگىنە.

تۇرنا

鹤
hè

crane



43

سىز تۇرنىنى كۆرگەنمۇ؟
تۇرنا ئۇچالامدۇ؟
ئۇنىڭ قولى بارمۇ؟

تمساح

鳄鱼

è yú

crocodile



تمساختىن قورقىمەن



ئاكام مېنى قورقۇتۇپ،
تمساح كەلدى دەيدىغۇ.
تمساح دېگەن بەك يامان،
ھام! ھام! قىلىپ يەيدىغۇ!

بەك قورقىمەن تىمساختىن،
ئۇنىڭ ئۆيى يېقىنمۇ؟
قورقۇتمىغىن جان ئاكا،
يىغلىمىسام بولىدىغۇ!

- تىمساختىن قەيەردە كۆردىڭىز؟
- تىمساختىن «ئۆي» قەيەردە؟
- تىمساخ قورقۇنچلۇقمۇ؟

ماڭالمايدۇ لەھەڭلەر



«دوستۇم دەيدۇ لەھەڭنى،
سۇمۇرۇپ جان ئالدىۇ»
مەن قورقمايمەن، كىيىمىم،
مېنى قوغداپ قالىدۇ.

لەھەڭ يامان بولسىمۇ،
مېنىڭدەك ماڭالمايدۇ.
چۈنكى ئۇنىڭ پۇتى يوق،
دېڭىزدىن چىقالمايدۇ.

لەھەڭلەر بەكمۇ يوغان،
ئۆستەڭدە يۈرەلمەيدۇ.
بېلىقلار دەك ئويناقتىپ،
دوستىمىز بولالمايدۇ.



ئاكولا، لەھەڭ

鲨鱼
shā yú

shark



45

- لەھەڭ نەدە ياشايدۇ؟
- لەھەڭ نېمىلەرنى يەيدۇ؟
- لەھەڭ راستتىنلا نەرسىلەرنى
- سۇمۇرۇپ يەمدۇ؟



«تەكەببۇر توز» ئەمەسمەن



قاراپ تۇرسام چىرايلىق،
قانتىنى كېرەر توز.
تەكەببۇرمىدۇ؟ دائىم
بەستىنى قىلار كۆز-كۆز.

توز ھەققىدە ھېكايە،
كىتابىمدا بار ئىكەن.
شۇ چىرايلىق توز ئۈچۈن،
تەكەببۇرلۇق يار ئىكەن.

قاراپ باقسام ئەينەككە،
مەنمۇ توزدەك چىرايلىق.
«تەكەببۇر توز» ئەمەسمەن،
قىلىقلىرىم بەك تاتلىق.



توز

孔雀
kǒng què

peacock

46

● سىز تونۇنى كۆرۈپ باققانىمۇ،
● قەيەردە؟
● توز ئاسماندا ئۇچالامدۇ؟
● سىزنىڭچە توز چىرايلىقمۇ؟